

N:o 136.

Af herr **L. G. Broomé** i Bårslöf *m. fl.*, om anslag af 2,500 kronor till svenska freds- och skiljedomsföreningen.

Att staten för bevarandet af sin frihet och själfständighet ej blott bör kraftigt utveckla sina försvarsmöjligheter utan ock främja det arbete, som pågår bland folken för att allt mer och mer bereda mark för fredsidén och för lösandet af mellanfolkliga tvistefrågor på fredlig väg, är en tanke, som ej blott erkänts i trontalet vid öppnandet af årets riksdag, utan ock tagit sig uttryck i 1904 års statsverksproposition genom äskandet af ett anslag å 2,500 kronor till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag. Emellertid torde väl ingen rimligen kunna förneka, att staten äfven har vissa förpliktelser gent emot det arbete, som pågår i afsikt att bearbeta folkopinionen inom landet till förmån för fredssaken. Ty utan ett sådant arbete i vårt och andra land skulle helt säkert underhandlingarna statsmakterna emellan ej leda till så godt resultat som nu är att vänta, då de uppbäras af en träget bearbetad fredlig folkopinion. Framför allt bör väl i Alfred Nobels eget hemland statsmakternas plikt att kraftigt understödja ett dylikt fredsarbete vara både känd och erkänd.

Svenska freds- och skiljedomsföreningen, som bildades den 24 februari 1883 af 2 ledamöter af Första och 62 af Andra Kammaren och som ännu räknar flere af Riksdagens ledamöter såsom medlemmar, har enligt sitt program och sina stadgar (se bil. 1 och 2) till ändamål »att under samverkan med andra nationers freds- och skiljedomsföreningar väcka och främja en kraftig folkmening för att lag och rätt i våldets ställe må skilja mellan nationerna i deras inbördes tvister, hvarigenom folken skulle befrias från krigens elände och de ruinerande krigsrustningarna». För denna förening såväl som för resultaten af dess arbete är det tydligen af största vikt, att den får samarbeta med dylika föreningar i andra länder. För

sådant arbete samlas ombud från de olika ländernas fredsföreningar till de s. k. världsfredskongresserna. Af brist på medel har Svenska freds- och skiljedomsföreningen hittills ej kunnat låta representera sig vid dessa kongresser så, som önskligt vore. Enskilda medlemmar ha sålunda själfva måst bekosta denna representation utan understöd från föreningen. Vid kongressen i Monaco år 1902 var *en* representant närvarande och likaså *en* vid kongressen i Rouen år 1903, båda på egen bekostnad. Utan särskildt anslag måste denna förening i år blifva orepresenterad vid den världsfredskongress, som kommer att hållas i Amerika, emedan föreningen icke har någon medlem, som är villig att på egen bekostnad åtaga sig resan och representantskapet. Genom det årligen återkommande utdelandet af det Nobelska fredspriset torde Sverige redan vara bekant bland utlandets folk såsom fredsidéns rätta hemland, och det skulle därför helt säkert väcka undran, om den svenska fredsföreningen ej blefve representerad vid årets världsfredskongress. Därför synes oss Riksdagens plikt vara att genom anslag af statens medel göra en sådan representation möjlig.

Den svenska freds- och skiljedomsföreningen har städse bemödat sig om att främja ett godt samförstånd mellan Nordens folk. I de större fredsmöten, som af föreningen anordnats — såsom i Örebro 1902 och Östersund 1903 — ha flere framstående fredsvänner från Norge och Danmark deltagit. Dessa möten ha därför blifvit kallade nordiska fredsmöten och tvifvelsutän varit af stor betydelse för samförståndet och samarbetet mellan de tre skandinaviska folken. För samma syfte arbeta ock de ungefär hvart femte år återkommande nordiska fredskongresserna, af hvilka den första hölls i Göteborg 1884, den andra i Köpenhamn 1890, den tredje i Stockholm 1895, den fjärde i Skien 1901, och kommer sannolikt den femte att hållas i Köpenhamn innevarande år. Det vore fredsföreningens mening att till detta möte sända minst tvenne ombud från hvarje län jämte ombud från de 4 största städerna i Sverige. Äfven för denna representation är fredsföreningen i behof af understöd.

Då vi äro lifligt öfvertygade om, att den svenska freds- och skiljedomsföreningens verksamhet är i sann mening fosterländsk, enär äfven den afser att i sin mån främja bevarandet af rikets frihet och själfständighet samt söker finna de bästa former för afgörandet af mellanfolkliga angelägenheter, och då Sverige ingalunda bör stå sist i fråga om insatsen i världsfredsarbetet, anse vi, att Riksdagen bör genom ett lämpligt anslag stödja och uppmuntra denna verksamhet. Vi hemställa alltså,

att Riksdagen ville på extra stat för år 1905 bevilja ett anslag af 2,500 kronor till svenska freds- och

skiljedomsföreningen att användas för representation såväl vid femte nordiska fredskongressen som ock vid världsfredskongressen i Amerika innevarande år och att utgå på de grunder, som Kungl. Maj:t må finna lämpligt föreskrifva, samt att Kungl. Maj:t må äga att redan innevarande år af tillgängliga medel utanordna detta belopp.

Stockholm den 28 januari 1904.

L. Gust. Broomé.

A. Thylander.

Gust. Österberg.

E. G. Akerlind.

G. M. Sandin.

Oskar Eklund.

M. Sundström.

Adolf Janson.

Oskar Berg.

G. O. V. Lindgren.

F. W. Thorsson.

Edvard Wavrinsky.

Viktor Larsson.

Johan Ericsson.

C. J. Berggren.

S. H. Kvarnzelius.

W. Johansson, Öija.

J. G. Forsberg.

Anders Sterner.

Bil. I.

Svenska freds- skiljedomsföreningens program.

Föreningens ändamål är att under samverkan med andra nationers freds- och skiljedomsföreningar väcka och främja en kraftig folkmening för att lag och rätt i våldets ställe må skilja mellan nationerna i deras inbördes tvister, hvarigenom folken skulle befrias från krigens elände och de ruinerande krigsrustningarna.

Detta syfte vill föreningen uppnå genom att sprida kunskap om krigens verkliga natur, deras orsaker och fördärflika följder samt om de särskilda medel, genom hvilka de kunna förebyggas, krigsrustningarna minskas och slutligen afskaffas till nytta för kulturen och mänsklighetens utveckling, samt för förverkligandet af den stora idén om mänsklighetens brödraskap.

I hufvudsak vill föreningen verka för:

1) att skiljedomsfördrag må afslutas mellan staterna, och den nu upprättade internationella, permanenta skiljedomstolen i Haag må bli *obligatorisk* för alla de uppkommande mellanfolkliga tvistefrågor, som ej kunna på annat fredligt sätt afgöras;

2) att allt flera länder, stater och större eller allmänna samfärdsvägar neutraliseras, på det att fältet för krig såmedelst må allt mer inskränkas;

3) att, genom utbredande af kannedomen om plikten för nationerna att på frivillighetens väg uppgå i högre statsenheter, med gemensamma parlament påskynda dessa statsenheters bildande med bevarandet af den fulla inre friheten och själfständigheten; detta såsom varande en säker väg till afrustningsfrågans slutliga lösning.

Föreningen ansluter sig till den internationella fredsbyrån i Bern.

I öfverensstämmelse med ofvanstående vill föreningen särskildt beträffande Sverige verka för:

a) att traktater om obligatorisk skiljedom må afslutas mellan Sverige och öfriga stater;

b) att Sverige samtidigt med Norge och Danmark förklarar sig ständigt neutralt;

c) att Konungens nuvarande rätt att utan Riksdagens samtycke börja krig upphäfves;

d) att rikets krigsmakt eller någon del däraf ej må kunna öfverlätas i främmande makts tjänst;

e) att, i den mån de mellanfolkliga förhållandena blifvit rättsligt ordnade, Sveriges hårdt tryckande militärbördor må på samma gång som andra lands genom en successiv afväpning lättas och slutligen afskaffas samt samhällsreformer främjas, genom hvilka förtroende mellan samhällslagren kan uppväxa och fosterlandet bli kärt för alla.

Bil. II.

Stadgar för svenska freds- och skiljedomsföreningen.

Ändamål och medel.

§ 1.

I enlighet med förestående program vill föreningen arbeta för fred och broderskap samt ett ordnadtt rättstillstånd mellan nationerna.

§ 2.

1. Hvarje välfrejdad svensk man eller kvinna, som förklarar sig hylla föreningens grundsatser samt erlägger stadgad årsafgift, äger att vara medlem i föreningen.

2. Den, som ådagalagt synnerligt nit för föreningens syften, kan, på centralstyrelsens förslag, af föreningen inväljas till dess hedersmedlem.

Lokalföreningar.

§ 3.

Föreningen är indelad i lokalföreningar, hvilka genom sina ordförande och sekreterare stå i förbindelse med centralstyrelsen.

§ 4.

1. Storleken af medlemmarnes årsavgifter bestämmes af lokalföreningarna själfva.

2. Medlemmar, som icke äro i tillfälle att tillhöra någon särskild lokalförening, må insända sin årsavgift, minst 1 kr., direkt till centralstyrelsen.

§ 5.

1. Lokalföreningarna, som själfva välja sin styrelse och äga fria händer i afseende på sin lokala verksamhet, äro skyldiga att årligen före den 1 april till centralstyrelsen insända:

- a) en kortfattad berättelse om sin verksamhet;
- b) uppgift om medlemsantalet samt styrelsemedlemmarnas namn, titel och adress; samt
- c) hälften af influtna medlemsavgifter för föregående kalenderåret.

Obs! *Föreningar, som på sitt program upptagit äfven andra reformer än fredsidéerna, t. ex. rösträtts- eller nykterhetsfrågorna, och som i följd därpå lämna årsbidrag äfven till annan öfverstyrelse än svenska fredsföreningens, må själfva bestämma sitt årsbidrag till centralstyrelsen, hvilket dock ej bör understiga 10 öre per medlem.*

2. Lokalföreningsordföranden åligger att årligen före 1 november till centralstyrelsens sekreterare insända justerat protokoll öfver förrättadt val af medlemmar i centralstyrelsen samt af revisorer.

Valprotokollet skall upptaga namn, adresser och röstetal å *alla*, som vid valet erhållit röster, samt meddelande om, huruvida ansvarsfrihet beviljats centralstyrelsen eller ej.

§ 6.

1. Val af ledamöter inom centralstyrelsen i stället för dem, som vid årets slut skola afgå, *verkställes inom lokalföreningarna* vid med desamma utlyst möte.

2. Föreningsmedlem, som så önskar, är berättigad att deltaga i valet genom till kretsordföranden inlämnad förseglad valsedel, hvilken dock bör hafva kommit ordföranden tillhanda före valsedlarnes öppnande.

3. Vid samma möte och på samma sätt väljas 3 revisorer för granskning af löpande årets räkenskaper och förvaltning.

Centralstyrelse.

§ 7.

1. Föreningens angelägenheter ledas af en centralstyrelse, som har sitt säte i Stockholm.

2. Centralstyrelsen består af 15 personer och utser inom sig ordförande, v. ordförande, protokollssekreterare, korresponderande sekreterare och kassaförvaltare, hvilka fem förtroendemän utgöra centralstyrelsens förvaltningsutskott och gemensamt ansvara för föreningens medel.

Centralstyrelsens medlemmar väljas för en tid af två år samt afgå turvis, hvartannat år 7 och hvartannat år 8, i den ordning verkställd lottning första året anvisat.

§ 8.

1. Före juni månads slut hvarje år offentliggör centralstyrelsen:

- a) *årsberättelse* öfver föreningens verksamhet;
- b) *revisionsberättelse* öfver förvaltning och räkenskaper under föregående året;
- c) om *möjligt* katalog öfver föreningens medlemmar.

2. Det i § 6 föreskrifna valet afslutas af centralstyrelsen inför tillkallade vittnen; hvarvid de, som erhållit högsta röstetalet, varda centralstyrelsemedlemmar under de följande två åren och de fem i röstetal närmast stående varda styrelsesuppleanter under nästföljande kalenderår.

3. På lika sätt och vid samma tillfälle afslutas valet af revisorer, hvarvid de tre, som erhållit högsta röstetalen, varda revisorer och de två i röstetal närmaste revisorssuppleanter för nästföljande kalenderår.

§ 10.

Ombud till att representera Sverige på fredskongresser i utlandet väljas af centralstyrelsen.

Revision.

§ 11.

1. Föreningens räkenskaper föras för kalenderår.

2. Senast 1 april öfverlämnas föreningens räkenskaper för föregående

året till revisorerna, hvilka före den 1 nästföljande juni återställa dem till centralstyrelsen, åtföljda af berättelse öfver den verkställda revisionen.

§ 12.

Vid kretsföreningarnas sammanträde för val af ledamöter i centralstyrelsen föredrages den i § 11 omnämnda revisionsberättelsen, därvid ansvarsfrihet för föregående årets förvaltning beviljas eller nekas centralstyrelsen. I sistnämnda fall beslutas öfver de åtgärder, som böra vidtagas.

Allmänna möten.

§ 13.

1. Då centralstyrelsen så nödigt finner eller minst 10 lokalföreningar sådant besluta, må allmänna möten af centralstyrelsen anordnas.

2. I öfverläggningen å dessa möten äger hvem som helst rätt att deltaga, men i besluten endast den, som genom medlemskort eller på annat sätt styrker sig vara medlem af föreningen för året.

§ 14.

1. För behandling af frågor, som röra föreningens verksamhet eller organisation m. m., må dessutom, när centralstyrelsen så pröfvar nödigt, anordnas ombudsmöten å tid och ort, som centralstyrelsen bestämmer.

2. Till dessa möten äger hvarje lokalförening sända ett ombud för hvart tiotal medlemmar, dock må ingen förening sända flera än tio ombud.

3. I förhandlingarna och besluten å dessa möten äga endast ombud rätt att deltaga.

Ändring af stadgarne.

§ 15.

Förslag till ändring af eller tillägg till dessa stadgar kan väckas endast af lokalförening eller centralstyrelsen. Ändrings- eller tilläggsförslaget insändes till centralstyrelsens ordförande, hvarefter detsamma, åtföljdt af centralstyrelsens utlåtande, tillskickas lokalföreningarna, som äro skyldiga att detsamma till behandling upptaga.

Rösta $\frac{2}{3}$ af lokalföreningarna för ändringsförslaget, blifver det antaget och gällande från och med följande året; i annat fall anses förslaget förfallet.